

## Handelingen – hoofdstuk 3 en 4

*Vertaling Bible Commentary van Andrew Wommack  
Wiebrig Calderhead, 2008*

*(Om in Word naar een eindnoot te springen: plaats de cursor bij de eindnootverwijzing, kies Beeld (menubalk) – voetnoten. Om terug te gaan naar de tekst: zet de cursor vlak voor de eindnoot, klik rechts, kies "Ga naar eindnoot")*

### Handelingen 3

*1 Petrus nu en Johannes gingen op naar de tempel tegen het uur des gebeds, dat is het negende.*

*2 En een man, die verlamd was van de schoot zijner moeder aan, zodat hij gedragen moest worden, zetten zij dagelijks bij de poort van de tempel, genaamd de Schone, om een aalmoes te vragen van de tempelgangsters.*

**Opmerking 1 bij Handelingen 3:2:** Uit dit vers blijkt dat deze verlamde man iedere dag naar de tempel werd gebracht om aalmoezen te vragen. Omdat hij meer dan veertig jaar oud was (Hand. 4:22)<sup>1</sup> is het waarschijnlijk dat hij daar tijdens de vele keren dat Jezus en de apostelen voorbij waren gelopen ook al had gezeten. Het is interessant dat het wonder dit keer plaatsvond.

*3 Toen deze zag, dat Petrus en Johannes de tempel zouden binnengaan, verzocht hij om een aalmoes.*

*4 En Petrus zag hem scherp aan, met Johannes, en zei: Zie naar ons.*

**Opmerking 2 bij Handelingen 3:4:** Er is een soortgelijke gebeurtenis waar Paulus een verlamde man genas en in dat geval wordt ook speciaal verteld dat Paulus de man scherp aanzag (Hand. 14:8-10). Het zou erop kunnen wijzen dat die doordringende blikken een speciale betekenis hadden.

In het geval waar Paulus de verlamde man genas, staat in Handelingen 14:9 dat "Paulus de man scherp aankeek en zag dat hij geloof had om genezing te vinden". Het is waarschijnlijk dat Petrus hier hetzelfde in deze man zag. Het is zeker dat deze man geloof had, wat op te maken is uit de verklaring van Petrus zelf in vers 16.

*5 En hij hield zijn blik op hen gevestigd in de verwachting iets van hen te ontvangen.*

*6 Maar Petrus zei: Zilver en goud bezit ik niet, maar wat ik heb geef ik u; in de naam van Jezus Christus, de Nazoreeër: Wandel!*

**Opmerking 3 bij Handelingen 3:6:** Hier kan niet uit geconcludeerd worden dat de discipelen arm waren. Er staat alleen maar dat ze geen geld hadden. Dit zou kunnen betekenen dat ze geen geld bij zich hadden. We weten uit Handelingen 2:45<sup>2</sup> dat ze in alles werden voorzien.

**Opmerking 4 bij Handelingen 3:6:** Merk op dat Petrus zei "wat ik heb geef ik u". Petrus en Johannes wisten wat ze hadden. Ze hadden de kracht en het vermogen van Jezus gekregen om te genezen. Ze baden niet of Jezus de man wilde genezen. Ze baden zelfs helemaal niet! Ze gaven het gewoon, omdat ze het konden geven.

Dit betekent niet dat we Gods kracht in strijd met Zijn wil kunnen gebruiken. Dat is de reden waarom Petrus zijn ogen op de man gericht hield om te bespeuren of hij geloof had (zie opmerking 2 bij vers 4). We moeten Gods wil weten, die aan ons in Zijn Woord is geopenbaard (zie opmerking 31 bij Matt. 6:10)<sup>3</sup>, en wat de voorwaarden zijn waaraan degene die het wonder ontvangt moet voldoen (zie opmerking 2 bij Marcus 6:5<sup>4</sup>, en opmerking 2 bij Lucas 7:13)<sup>5</sup>.

Maar als we eenmaal Gods wil kennen, dan geeft het voor ons geen pas om passief te blijven of om alleen maar de Heer om genezing te vragen. Hij heeft ons de macht gegeven om te genezen (Matt. 10:1, 7-8; Marcus. 16:17-18; Joh. 14:12)<sup>6</sup>. Wij moeten vrijmoedig ons gezag uitoefenen. De tekenen zullen óns volgen (Marcus 16:17), wij volgen niet de tekenen. Veel mensen hebben verlangd naar de wonderen van God, maar hebben ze niet ontvangen omdat ze hun gezag niet kenden en ze dit niet uitoefenden.

**Opmerking 5 bij Handelingen 3:6:** De vroege gemeente had meer kracht dan geld. Tegenwoordig heeft de gemeente meer geld dan kracht (1 Kor. 4:19-20).<sup>7</sup>

*7 En hij greep hem bij de rechterhand en richtte hem op, en terstond werden zijn voeten en enkels stevig,*

**Opmerking 6 bij Handelingen 3:7:** Deze man werd meteen genezen (zie opmerking 5 bij Lucas 5:25)<sup>8</sup>, maar niet voordat Petrus hem bij de rechterhand greep en hem oprichtte. Naar geloof moet gehandeld worden (zie opmerking 6 bij Joh. 9:7)<sup>9</sup>. Petrus handelde naar zijn geloof en de verlamde man handelde in geloof door toe te staan dat Petrus hem een hand gaf.

Geloof wordt volkomen door onze daden (Jac. 2:22)<sup>10</sup>. Daden brengen geen geloof voort. Geloof is een gave van God (Ef. 2:8)<sup>11</sup> en wordt verkregen door het horen van het Woord van Christus (Rom. 10:17)<sup>12</sup>. Maar waarachtig geloof komt pas tot volle kracht als ernaar gehandeld wordt. Er moet eerst geloof zijn, daarna daden, daarna fysieke resultaten. Het is altijd in deze volgorde.

*8 en hij sprong op en stond en liep heen en weer en hij ging met hen de tempel binnen, lopende en springende en God lovende.*

**Opmerking 7 bij Handelingen 3:8:** Merk op dat in dit vers niet staat dat deze man door Petrus overeind werd getrokken. Nee, met behulp van Petrus sprong deze man op. Deze man had geloof (vers 16).

**Opmerking 8 bij Handelingen 3:8:** Wonderen van genezing maken altijd dat mensen God gaan prijzen (zie opmerking 6 bij Luc. 5:26)<sup>13</sup>.

*9 En al het volk zag hem lopen en God loven;*

*10 en men herkende hem als degene, die om een aalmoes gezeten had aan de Schone Poort van de tempel; en zij werden met verbazing en ontzetting vervuld, over wat met hem gebeurd was.*

*11 En toen hij Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk rondom hen te hoop in de zogenaamde zuilengang van Salomo, vol verbazing.*

*12 En Petrus zag het en antwoordde het volk: Mannen van Israël, wat verwondert gij u hierover, of wat staart gij ons aan, alsof wij door eigen kracht of godsvrucht deze hadden doen lopen?*

**Opmerking 1 bij Handelingen 3:12:** De wonderbaarlijke tussenkomst van God zegent ons altijd, maar het zou ons niet moeten verbazen. Het was nooit Gods bedoeling dat de mens onafhankelijk van Hem en van Zijn wonderbaarlijke kracht zou leven. Dat was de keuze van de mens. Als iemand door wedergeboorte terugkeert in een relatie met de Heer dan kan hij zodanig de bovennatuurlijke kracht van God in zijn dagelijks leven verwachten dat hij met Petrus zou kunnen zeggen "wat verwondert gij u hierover?" Als iemand hier een andere kijk op heeft, is dit een teken van een verhard hart (zie opmerking 10 bij Marcus 6:52)<sup>14</sup>.

*13 De God van Abraham en Isaak en Jakob, de God onzer vaders, heeft zijn knecht Jezus verheerlijkt, die gij hebt overgeleverd en verloochend ten overstaan van Pilatus, ofschoon deze oordeelde, dat men Hem moest loslaten.*

**Opmerking 2 bij Handelingen 3:13:** Net zoals bij de gebeurtenis van de uitstorting van de Heilige Geest op Pinksterdag werd dit wonder door Petrus gebruikt als een gelegenheid om de mensen op God te wijzen (zie opmerking 1 bij Hand. 2:14)<sup>15</sup>. Zolang de mensen in gebreke blijven om zelf God te zoeken, zullen er altijd wonderen nodig zijn.

*14 Doch gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend en begeerd, dat u een man, die een moordenaar was, geschonken zou worden;*

**Opmerking 3 bij Handelingen 3:14:** Zoals op de Pinksterdag neemt Petrus hier de gelegenheid te baat om deze mensen schuldig te verklaren aan de kruisiging van Jezus (Hand. 2:23)<sup>16</sup>. Niemand kan tot Jezus komen totdat hij inziet dat hij zondig is. Jezus kwam om zondaren te redden (1 Tim. 1:15)<sup>17</sup>. Alleen zondaren kunnen gered worden. De eerste stap om iemand wedergeboren te laten worden is om hem zijn zondigheid te laten zien en zijn totale onmacht om zichzelf te redden.

*15 en de Leidsman ten leven hebt gij gedood, maar God heeft Hem opgewekt uit de doden, waarvan wij getuigen zijn.*

*16 En op het geloof in zijn naam heeft zijn naam deze, die gij ziet en kent, sterk gemaakt; en het geloof door Hem heeft hem dit volkomen herstel gegeven in u aller tegenwoordigheid.*

**Opmerking 4 bij Handelingen 3:16:** Sommige mensen hebben aangevoerd dat de wonderen in het boek Handelingen tegenwoordig niet door christenen herhaald

kunnen worden, omdat de mannen die deze wonderen deden apostelen waren met een speciale kracht, die God tegenwoordig niet meer aan ons beschikbaar stelt. In zijn antwoord aan deze mensen in vers 12 weerlegt de apostel Petrus dit. Het was niet een speciale kracht of heiligheid van de kant van Petrus waardoor dit wonder werd gedaan. Het was de naam van Jezus en geloof in die naam wat het wonder had bewerkt.

We hebben tegenwoordig nog steeds de naam van Jezus en het gezag en de kracht die erbij horen, want zonder die naam kunnen we niet gered worden (Hand. 4:12)<sup>18</sup>. En we hebben nog steeds het geloof, want zonder dat kunnen we ook niet gered worden (Ef. 2:8)<sup>19</sup>. Als daarom de naam van Jezus en geloof in Zijn naam ervoor zorgden dat dit wonder tot stand kwam, dan kunnen vandaag de dag dezelfde wonderen verkregen worden.

**Opmerking 5 bij Handelingen 3:16:** Petrus maakt hier zeer duidelijk dat de man die genezen was geloof had. De ontvanger van een wonder moet ook altijd een bepaalde mate van geloof hebben (zie eerder aangehaalde opmerking 2 bij Lucas 7:13).

*17 En nu, broeders, ik weet, dat gij uit onkunde hebt gehandeld, gelijk ook uw oversten;*

*18 maar zo heeft God in vervulling doen gaan wat Hij bij monde van alle profeten tevoren geboodschapt had, dat zijn Christus moest lijden.*

*19 Komt dan tot berouw en bekering, opdat uw zonden uitgedelgd worden, opdat er tijden van verademing mogen komen van het aangezicht des Heren,*

*20 en Hij de Christus, die voor u tevoren bestemd was, Jezus, zende;*

*21 Hem moest de hemel opnemen tot de tijden van de wederoprichting aller dingen, waarvan God gesproken heeft bij monde van zijn heilige profeten, van oudsher.*

*22 Mozes toch heeft gezegd: De Here God zal u een profeet doen opstaan uit uw broeders, gelijk mij: naar hem zult gij horen in alles wat hij tot u spreken zal;*

*23 en het zal geschieden, dat alle ziel, die naar deze profeet niet hoort, uit het volk zal worden uitgeroeid.*

*24 En al de profeten, van Samuël af en vervolgens, zovelen er hebben gesproken, hebben ook deze dagen aangekondigd.*

**Opmerking 6 bij Handelingen 3:24:** Het is niet duidelijk welke profetie Samuël gaf die betrekking zou kunnen hebben op het tijdperk van de gemeente.

*25 Gij zijt de zonen van de profeten en van het verbond, dat God met uw vaders gemaakt heeft, toen Hij tot Abraham zei: En in uw nageslacht zullen alle stammen der aarde gezegend worden.*

*26 God heeft in de eerste plaats voor u zijn Knecht doen opstaan en Hem tot u gezonden, om u te zegenen, door een ieder uwer af te brengen van zijn boosheden.*

## Handelingen 4

*1 En terwijl zij tot het volk spraken, overvielen hen de priesters, de hoofdman van de tempel en de Sadduceeën,*

**Opmerking 1 bij Handelingen 4:1:** De Sadduceeën was één van de partijen van het Joodse leiderschap. De andere dominante partij waren de Farizeeën (zie opmerking 1 bij Matt. 16:1)<sup>20</sup>. De Sadduceeën geloofden niet in een lichamelijke opstanding en dat was de reden waarom zij "zeer verontwaardigd" waren. Hun haat tegen de leer van de opstanding maakte dat zij de eerste groep waren die de christenen vervolgde.

*2 zeer verontwaardigd, omdat zij het volk leerden en in Jezus de opstanding uit de doden verkondigden;*

**Opmerking 2 bij Handelingen 4:2:** Het werkelijke conflict ging niet over de genezing van deze verlamde man, maar eigenlijk over het feit dat deze discipelen leerden dat Jezus uit de dood was opgestaan. Tegenwoordig is de situatie omgedraaid. Religieuze mensen betwisten niet dat Jezus is opgewekt, maar zij ontkennen dat de kracht van Zijn opwekking ook vandaag de dag voor Zijn volgelingen beschikbaar is in zichtbare manifestaties, zoals genezing.

*3 en zij sloegen de handen aan hen en stelden hen in bewaring tot de volgende dag, want het was reeds avond.*

*4 Maar velen van hen, die het woord gehoord hadden, werden gelovig, en het getal der mannen werd ongeveer vijfduizend.*

**Opmerking 3 bij Handelingen 4:4:** Het zou ondenkbaar zijn te geloven dat in deze gebeurtenis alleen mannen berouw toonden en zich bekeerden en daarom is het zeer goed mogelijk dat er ook veel vrouwen en kinderen waren die in Jezus gingen geloven. Dit zou waarschijnlijk het totale aantal bekeerlingen op deze dag verdubbelen tot 10.000 of meer. Inclusief degenen die op de Pinksterdag wedergeboren werden (Hand. 2:41)<sup>21</sup>, waren er nu meer dan 13.000 gelovigen in de gemeente.

*5 En het geschiedde tegen de volgende dag, dat hun oversten en hun oudsten en hun schriftgeleerden bijeenkwamen te Jeruzalem,*

*6 en Annas, de hogepriester, en Kajafas, Johannes, Alexander en allen, die tot het hogepriesterlijk geslacht behoorden;*

*7 en toen zij hen hadden laten voorkomen, wilden zij van hen weten: Door welke kracht of door welke naam hebt gij dit gedaan?*

*8 Toen zei Petrus, vervuld met de heilige Geest, tot hen: Oversten van het volk en oudsten,*

**Opmerking 4 bij Handelingen 4:8:** Nog maar een paar weken eerder had Petrus vanwege een slavin Jezus verloochend (Marc. 14:66-68; Luc. 22:56-57)<sup>22</sup>. Nu verkondigt hij onverschrokken de Heer Jezus tegenover de hogepriester en de hoge raad. Het verschil was dat hij nu vervuld was met de Heilige Geest,

waarvan Jezus had gezegd dat deze hen kracht zou geven om getuigen te zijn (Hand. 1:8).<sup>23</sup>

*9 indien wij thans in verhoor genomen worden ter zake van een weldaad aan een zieke, waardoor hij gezond geworden is,*

*10 dan moet aan u allen en het ganse volk van Israël bekend zijn, dat door de naam van Jezus Christus, de Nazoreeër, die gij gekruisigd hebt, maar die God heeft opgewekt uit de doden, dat door die naam deze hier gezond voor u staat.*

*11 Dit is de steen, door u, de bouwlieden, versmaad, die nochtans tot hoeksteen is geworden.*

**Opmerking 5 bij Handelingen 4:11:** Petrus en Johannes zouden degenen moeten zijn die terechtstonden, maar Petrus draaide de rollen om en gebruikte deze gelegenheid om hun schuld aan de kruisiging van de Messias openlijk aan de kaak te stellen.

*12 En de behoudenis is in niemand anders, want er is ook onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij moeten behouden worden.*

**Opmerking 6 bij Handelingen 4:12:** Dit maakt voor altijd een eind aan de vraag of Jezus de enige weg tot de Vader is. Jezus zei van Zichzelf: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven, niemand komt tot de Vader dan door Mij" (Joh. 14:6). We kunnen onszelf niet redden en evenmin kan iemand anders dat, maar Jezus kan het wel.

*13 Toen zij nu de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes zagen en bemerkte hadden, dat zij ongeletterde en eenvoudige mensen uit het volk waren, verwonderden zij zich, en zij herkenden hen, dat zij met Jezus geweest waren;*

**Opmerking 7 bij Handelingen 4:13:** Vrijmoedigheid hebben als je geconfronteerd wordt met vervolging is een getuigenis van de kracht van God die in onze levens aan het werk is (Spr. 28:1; Fil. 1:28)<sup>24</sup>.

**Opmerking 8 bij Handelingen 4:13:** Met andere woorden, ze konden de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes niet aan iets anders toeschrijven dan aan het feit dat ze met Jezus waren geweest. Het maakt de Heer niet uit of we een opleiding hebben genoten of iets anders wat ons effectiever zou kunnen maken. Onze levens zouden zodanig het bovennatuurlijke moeten weerspiegelen dat God de enige verklaring is voor ons succes.

Petrus en Johannes waren niet opgeleid, maar zij hadden de kracht van God. Tegenwoordig zijn voorgangers opgeleid maar hebben ze niet de kracht van God (2 Tim. 3:5)<sup>25</sup>. Als onze levens niet bovennatuurlijk zijn, dan zijn ze oppervlakkig.

*14 en daar zij de genezene bij hen zagen staan, konden zij er niets tegen inbrengen.*

**Opmerking 9 bij Handelingen 4:14:** De wonderbaarlijke kracht van God die zichtbaar werd in de genezing van de verlamde man bewees onomstotelijk dat hun boodschap over de opstanding en de heerschappij van Jezus waar was. Net zoals God de boodschap van deze discipelen bevestigde met wonderbaarlijke tekenen, zo bevestigt Hij tegenwoordig het ware evangelie met tekenen en wonderen (zie opmerking 2 bij Marcus 16:20)<sup>26</sup>.

*15 En na hun geboden te hebben buiten de raadzaal te gaan, overlegden zij met elkander,*

*16 en zij zeiden: Wat moeten wij met deze mensen beginnen? Want dat er een kennelijk wonderteken door hen verricht is, is duidelijk aan allen, die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen;*

**Opmerking 1 bij Handelingen 4:16:** Wat ze gedaan zouden moeten hebben was berouw hebben en in Jezus geloven. Ze wisten dat Jezus door deze discipelen kennelijk een wonder had gedaan en toch kozen ze ervoor om niet te geloven. Hier was geen sprake van misleiding. Ze hadden al eerder meerdere keren ervoor gekozen om Jezus en Zijn wonderen te verwerpen totdat hun harten verhard waren geworden (zie opmerking 3 bij Marcus 8:17)<sup>27</sup>.

*17 maar om te voorkomen, dat het nog meer onder het volk verbreid wordt, laat ons hun dreigend gebieden tot niemand meer te spreken op gezag van deze naam.*

**Opmerking 2 bij Handelingen 4:17:** De reden waarom deze oversten wilden dat Petrus en Johannes niet meer in de naam van Jezus gingen prediken en onderwijzen was volkomen egoïstisch. Ze gaven niet om de zieken die de genezende aanraking van Jezus nodig hadden of de verlorenen die de redding nodig hadden die alleen Jezus kan geven. Ze dachten alleen maar aan zichzelf. Als alle Joden zich zouden bekeren tot Christus, dan zouden deze oversten niet meer de leiders zijn. Ze wilden hun macht en gezag handhaven en daarom vochten ze tegen de macht en het gezag van Jezus.

Tegenwoordig gaat het nog net zo. Mensen gebruiken leerstellige kwesties om te verhullen waar het werkelijk om gaat. De waarheid is dat "door overmoed slechts twist ontstaat" (Spr. 13:10). Mensen die graag de eerste willen zijn (3 Joh. 9)<sup>28</sup> zijn gewoonlijk de aanstichters van vervolging. Dit is een belangrijke reden waarom Paulus de gemeente gebod om niet een pas-bekeerde in een gezagspositie te plaatsen (1 Tim. 3:6)<sup>29</sup>.

*18 En toen zij hen binnengeropen hadden, bevalen zij hun in het geheel niet meer te spreken over of te leren op gezag van de naam van Jezus.*

*19 Maar Petrus en Johannes antwoordden en zeiden tot hen: Beslist zelf, of het recht is voor God, meer aan u dan aan God gehoor te geven;*

**Opmerking 3 bij Handelingen 4:19:** Sommige mensen hebben per abuis de verklaring van Petrus in 1 Petrus 2:13-17<sup>30</sup> over het onderwerpen aan menselijke instellingen op zo'n manier toegepast dat in deze gebeurtenis Petrus

inbreuk zou maken op zijn eigen onderwijs. Wat Petrus en Johannes hier echter doen verheldert de ware betekenis van de latere verklaringen van Petrus.

Er is een verschil tussen onderwerping en gehoorzaamheid. Petrus en Johannes gehoorzaamden geen enkel bevel dat tegen Gods wetten inging, maar zij onderwierpen zichzelf aan het gezag van deze Joodse oversten. Wij hoeven nooit iemand of wat voor wet dan ook te gehoorzamen als wij daardoor ongehoorzaam zijn aan God. Petrus vroeg deze oversten om voor zichzelf te beslissen of het recht was, omdat hij wist dat zelfs deze corrupte oversten niet konden verwachten dat de discipelen hun bevelen zouden volgen als het in strijd was met een rechtstreeks bevel van God.

*20 want wij kunnen niet nalaten te spreken van wat wij gezien en gehoord hebben.*

*21 Maar zij dreigden nog meer, doch lieten hen vrij, daar zij geen vorm konden vinden om hen te straffen – en wel om het volk; want allen verheerlijkten God om hetgeen er geschied was;*

**Opmerking 4 bij Handelingen 4:21:** Dit toont nogmaals aan dat deze oversten niet gemotiveerd waren door een besef van goed en kwaad, maar door angst om de publieke steun te verliezen. Of het nu in de kerk is of in de burgerlijke regering, het recht zou altijd moeten worden toegepast op basis van wat goed en slecht is en niet op hoe het publiek op een besluit zal reageren.

Deze religieuze oversten waren niet de woordvoerders van God. Ze misbruikten het ambt dat God hen had gegeven voor hun eigen egoïstische voordeel. Ze waren echter erg kortzichtig in hun doelen. Ze mochten misschien tijdelijk iets hebben gewonnen, maar ze vervloekten hun zielen voor eeuwig (2 Kor. 4:18)<sup>31</sup>.

*22 want de mens, aan wie dit teken der genezing verricht was, was boven de veertig jaar.*

*23 En toen zij vrijgelaten waren, gingen zij naar de hunnen en deelden hun mede al wat de overpriesters en oudsten tot hen gezegd hadden.*

*24 En toen dezen het hoorden, verhieven zij eenparig hun stem tot God en zeiden: Gij, Here, zijt het, die geschapen hebt de hemel, de aarde, de zee en al wat daarin is;*

**Opmerking 1 bij Handelingen 4:24:** Het is erg belangrijk om op de inhoud van dit gebed te letten. Dit is de eerste vervolging (of censuur) die de gemeente ooit had meegemaakt en hun eerste gebed over vervolging. Maar waar baden ze voor?

Ze baden niet of de vervolging kon ophouden (zie opmerking 7 bij Matt. 5:10)<sup>32</sup>. Ze baden niet dat het religieuze systeem of de regering zouden veranderen, zodat ze het Woord zonder vrees voor vervolging konden prediken. Integendeel, ze baden voor vrijmoedigheid, zodat ze konden doorgaan om het Woord te verkondigen, ongeacht wat alle anderen dan ook maar deden.

Satan gebruikt vervolging met als uiteindelijke doel om het verspreiden van Gods Woord tegen te houden (zie opmerking 4 bij Marcus 4:16)<sup>33</sup>. Zelfs als we niet



ophouden om het Woord te spreken, maar als we het grootste deel van onze energie steken in sociale of politieke hervorming, heeft vervolging een negatief resultaat gehad.

Ik zou kunnen redeneren dat, zelfs als ik niet rechtstreeks het Woord verkondig, ik het door mijn inspanningen gemakkelijker maak voor anderen om het Woord te verkondigen. Maar de gemeente van de eerste eeuw gebruikte deze redenering niet in dit gebed. Zij moesten het hoofd bieden aan een vijandige, ongelovige regering en toch vermenigvuldigde de boodschap van het evangelie zich in die situatie veel sneller dan gedurende iedere andere periode in de geschiedenis, omdat ze niet werden afgeleid van hun voornaamste doel.

We kunnen niet de race winnen als we op de tribune staan en met de toeschouwers in discussie gaan. De Heer heeft iedere gelovige geroepen om het goede nieuws van de liefde van Jezus te verspreiden. Als iemand daarbij ook is geroepen om in de regering werkzaam te zijn, dan kan hij die gelegenheid gebruiken om Goddelijke wetgeving te bevorderen en de Heer te verheerlijken, net zoals de Heer verwacht dat een ambachtsman zijn ambacht gebruikt om het evangelie te bevorderen.

Iedere gelovige moet echter in gedachten houden dat de opdracht van de Heer is om met het evangelie harten te veranderen, niet regeringen. Als de gemeente zich aan zijn voornaamste opdracht had gehouden, dan zouden, naarmate de mensen veranderden, als een nevenproduct regeringen en maatschappijen veranderen. Als de nadruk verschuift van het evangelie dat mensen verandert naar wetten die mensen beteugelen, dan is het slechts een kwestie van tijd voordat de duisternis overheerst. Je kunt een kamer niet van duisternis ontdoen door de duisternis te verwijderen; je moet het licht aandoen.

Dit wil niet zeggen dat christenen niet betrokken zouden moeten zijn bij de politiek of de regering. Iedere gelovige heeft een dubbel burgerschap; een burgerschap op aarde en een burgerschap in de hemel. Als een gelovige in een land woont waar burgers vrij zijn om te stemmen, lid van een partij te zijn en aan de regering deel te nemen, dan moet hij daar zijn voordeel mee doen, maar zijn juiste prioriteiten moeten gehandhaafd blijven.

Daniel, Sadrak, Mesak, Abednego en Ester hadden allemaal hoge posities in niet-religieuze regeringen, maar de grootste impact die ze op die regeringen hadden kwam door hun godvruchtige leven, niet door hun initiatieven op het gebied van wetgeving. Naarmate hun persoonlijke levens de heersers veranderden, veranderden deze heersers vervolgens de regeringen.

*25 die door de heilige Geest bij monde van onze vader David, uw knecht, gezegd hebt: Waarom hebben de heidenen gewoed en de volken ijdele raad bedacht?*

*26 De koningen der aarde hebben zich opgesteld en de oversten zijn tezamen vergaderd tegen de Here en tegen zijn Gezalfde.*

**Opmerking 2 bij Handelingen 4:26:** In dit gebed wijzen de discipelen op één van de belangrijkste dingen om bij vervolging in gedachten te houden, namelijk dat de vervolging niet echt tegen hen is gericht, maar tegen de Heer.

**Opmerking 3 bij Handelingen 4:26:** In deze tekstplaats wordt met "Gezalfde" "Christus" bedoeld<sup>34</sup>. In het Oude Testament staat in Psalm 2:2<sup>35</sup> ook "Gezalfde". "Christus" betekent "gezalfde" (zie opmerking 2 bij Matt. 16:16)<sup>36</sup>.

*27 Want inderdaad zijn in deze stad vergaderd tegen uw heilige knecht Jezus, die Gij gezalfd hebt, Herodes zowel als Pontius Pilatus met de heidenen en de volken van Israël,*

*28 om te doen al wat uw hand en uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou.*

*29 En nu, Here, let op hun dreigingen en geef uw dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken,*

*30 doordat Gij uw hand uitstrekt tot genezing, en dat tekenen en wonderen geschieden door de naam van uw heilige knecht Jezus.*

**Opmerking 4 bij Handelingen 4:30:** Merk op hoe deze discipelen de Heer vroegen om door hen het Woord te spreken. Het was door het verrichten van wonderen. Het hoort bij de prediking van het Woord dat er wonderen gebeuren. Degenen die het spreken van het Woord scheiden van de werken van het Woord volgen niet het voorbeeld van het Nieuwe Testament. Het antwoord van de Heer op dit gebed is zichtbaar in Handelingen 5:12, waar door de handen van de apostelen vele tekenen en wonderen onder het volk gebeurden en in Handelingen 5:14<sup>37</sup> staat wat daarvan het resultaat is, namelijk dat er tal van gelovigen werden toegevoegd.

*31 En terwijl zij baden, werd de plaats, waar zij vergaderd waren, bewogen; en zij werden allen vervuld met de heilige Geest en spraken het woord Gods met vrijmoedigheid.*

**Opmerking 5 bij Handelingen 4:31:** De discipelen waren al vervuld met de Heilige Geest (Hand. 2:4)<sup>38</sup>, dus wat gebeurde er hier? De Heilige Geest woont in onze geest en wanneer Hij eenmaal is gekomen, blijft Hij voor altijd bij ons (Joh. 14:16)<sup>39</sup>. Er is een eerste vervulling als de Heilige Geest komt en dat is wat de discipelen op Pinksterdag meemaakten.

De controle en invloed van de Heilige Geest op onze ziel en ons lichaam variëren echter in verhouding tot hoe wij ons denken hebben vernieuwd naar Zijn wil (Rom. 12:2)<sup>40</sup>. In die zin kunnen we de ene keer meer vervuld zijn van de Heilige Geest dan andere keren, hoewel in onze geest de aanwezigheid en kracht van de Heilige Geest niet gaat en komt. Daarom zullen er, zelfs nadat we de doop in de Heilige Geest hebben ontvangen, tijden zijn waarin onze ziel en ons lichaam afdwalen van de leiding van de Heilige Geest en dan moeten we weer opnieuw worden vervuld met de Heilige Geest.

*32 En de menigte van hen, die tot het geloof gekomen waren, was één van hart en ziel, en ook niet één zei, dat iets van hetgeen hij bezat zijn persoonlijk eigendom was, doch zij hadden alles gemeenschappelijk.*

*33 En met grote kracht gaven de apostelen hun getuigenis van de opstanding des Heren Jezus, en er was grote genade over hen allen.*

34 Want er was ook niet één behoeftig onder hen; want allen, die eigenaars waren van stukken grond of van huizen, verkochten die en brachten de opbrengst van de verkoop en legden die aan de voeten der apostelen;

35 en aan een ieder werd uitgedeeld naar behoefte.

36 En Jozef, die van de apostelen de bijnaam Barnabas gekregen had – wat betekent: zoon der vertroosting –, een Leviet, uit Cyprus afkomstig,

**Opmerking 1 bij Handelingen 4:36:** Deze Jozef Barnabas nam een vooraanstaande plaats in onder de vroege gelovigen. Hij was hier leidinggevend in het verkopen van goederen om aan de behoeften van andere gelovigen tegemoet te komen. Later was hij de eerste in Jeruzalem die de bekering van Saulus accepteerde en voor de apostelen diens zaak bepleitte (Hand. 9:26-27)<sup>41</sup>. Barnabas werd door de gemeente van Jeruzalem uitgekozen om de geruchten over de bekering van heidenen in Antiochië te onderzoeken, en de Schrift beschrijft hem als "een goed man, vol van de Heilige Geest en van geloof" die veel mensen tot de Heer bracht (Hand. 11:20-24)<sup>42</sup>.

Na deze uitzending naar Antiochië ging Barnabas naar Tarsus. Hij nam Saulus mee terug naar Antiochië, waar ze een jaar bleven en de gelovigen onderwezen. Barnabas was degene die door de Heer werd gebruikt om de apostel Paulus uit zijn afzondering van veertien jaar te halen (Gal. 2:1)<sup>43</sup>.

Barnabas en Saulus werden door de gemeente van Antiochië uitgekozen om hun giften naar de gemeente in Judea te brengen (Hand. 11:29-30)<sup>44</sup>. Barnabas en Saulus keerden terug naar Antiochië waar zij op aanwijzing van de Heilige Geest werden uitgezonden op de eerste zendingsreis van Paulus (Hand. 13:1-3)<sup>45</sup>. Ze bezochten zowel het huis van Barnabas te Cyprus als steden in Klein-Azië (Hand. 13-14).

Nadat ze naar Antiochië waren teruggekeerd, werden Paulus en Barnabas door de gemeente van Antiochië naar Jeruzalem gezonden om een geschil te slechten over het besnijden van de gelovigen uit de heidenen (Hand. 15:1-2)<sup>46</sup>. Zowel Barnabas als Paulus spraken met de oudsten over deze kwestie (Hand. 15:12)<sup>47</sup>. De gemeente van Jeruzalem zond daarop Barnabas en Paulus, evenals een aantal anderen, terug naar Antiochië met een uitspraak van de apostelen in Jeruzalem (Hand. 15:30).<sup>48</sup>

Barnabas en Paulus dienden weer in Antiochië (Hand. 15:35)<sup>49</sup>, totdat Paulus aan Barnabas vroeg om hem te vergezellen naar de steden waar ze op hun eerste zendingsreis mensen tot het geloof hadden bekeerd (Hand. 15:36)<sup>50</sup>. Toen Barnabas weigerde om zonder Johannes Marcus te gaan, gingen Paulus en Barnabas uiteen. Barnabas en Johannes Marcus gingen naar Cyprus en Paulus ging met Silas naar Klein-Azië.

Later vermeldt Paulus Barnabas in zijn geschriften (1 Kor. 9:6; Kol. 4:10)<sup>51</sup>, hoewel Barnabas in het boek Handelingen verder niet meer wordt genoemd. Kennelijk werd Barnabas, voordat hij en Paulus metgezellen werden, samen met Petrus en anderen van zijn overtuiging van de vrijheid in Christus afgehaald uit angst voor de wettische Joden (Gal. 2:13)<sup>52</sup>.

*37 die eigenaar was van een akker, verkocht die en bracht het geld en legde het aan de voeten der apostelen.*

**Opmerking 2 bij Handelingen 4:37:** Hoe komt het dat Barnabas, die een Leviet was, land in bezit kon hebben als in Numeri 18:20-24<sup>53</sup> de wet gebood dat geen enkele Leviet in het midden der Israëlieten een erfdeel zou verkrijgen? Hier zijn tenminste drie aanneembare verklaringen voor te geven.

Ten eerste kwam Barnabas van het eiland Cyprus, wat niet bij het land Israël hoorde. Numeri 18:20-24 verbood de Leviëten om bezit in het land Israël te hebben. Het is mogelijk dat de akker die hij verkocht niet in Israël lag en daarom overtrad hij niet het gebod van God.

Ten tweede is het mogelijk dat dit stuk land eigenlijk aan de vrouw van Barnabas toebehoorde voordat zij getrouwd waren en als zij niet tot de stam van Levi behoorde, dan had zij de akker kunnen verkrijgen zonder het voorschrift van Numeri 18 te overtreden.

Het is ook mogelijk dat de Israëlieten waren opgehouden om het bevel van Numeri 18 te gehoorzamen. Zelfs nog voordat de bevolking van Jeruzalem in ballingschap ging, droeg de Heer op aan Jeremia, die een priester was, om een akker te kopen (Jer. 32:6-25)<sup>54</sup>, hoewel deze handeling niet gezien kan worden als zou de Heer een nieuw precedent scheppen. Het was eerder een uitzondering om een profetie te verduidelijken.

Tijdens de verstrooiing en het weer bijeen vergaderen van de Joden naar Israël waren er lange perioden waarin ze geen tempel hadden. Daarom hadden de Leviëten geen diensten te verrichten en kregen ze geen heffingen van het volk. Het systeem wat God in Numeri 18 had ingesteld was dus opgehouden om te functioneren en er staat nergens in de Bijbel dat het ooit weer werd hersteld.

**Eindnoten bij Handelingen 3 en 4:**

*(Om in Word terug te gaan naar de tekst: zet de cursor vlak voor de eindnoot, klik rechts, kies "Ga naar eindnoot")*

<sup>1</sup> Hand. 4:22 want de mens, aan wie dit teken der genezing verricht was, was boven de veertig jaar.

<sup>2</sup> Hand. 2:45 en telkens waren er, die hun bezittingen en have verkochten en ze uitdeelden aan allen, die er behoefte aan hadden;

<sup>3</sup> *Uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde.*

**Opmerking 31 bij Matt. 6:10:** Gods Woord openbaart (of is) Zijn wil (voorbeelden: 2 Petr. 3:9; 3 Joh. 2). Bidden om Gods wil betekent overeenkomstig Zijn Woord bidden (vgl. Ps. 103:20 en 1 Joh. 5:14-15).

<sup>4</sup> *En Hij kon daar geen enkele kracht doen; alleen genas Hij enige zieken door handoplegging.*

**Opmerking 2 bij Marcus 6:5:** Dit vers zegt dat Jezus geen enkele kracht kon doen (en niet dat Hij het niet wilde doen), wat aantoont dat Hij door "hun ongelof" verhinderd was om te doen wat Hij wilde doen (Matt. 13:58). God kan alleen maar werken als er enige mate van geloof aanwezig is bij de persoon die het wonder ontvangt (zie opmerking 2 bij Luc. 7:13, opmerking 1 bij Lucas 8:45 en opmerkingen 1 en 2 bij Lucas 8:50). Het is niet Gods wil dat iemand verloren gaat (Joh. 3:17 + 2 Petr. 3:9), maar veel mensen gaan wegens hun ongelof verloren. Evenzo is het Gods wil dat we allemaal genezen zullen zijn (3 Joh. 2 en zie opmerkingen 1 en 2 bij Matt. 8:16), maar niet iedereen is genezen omdat ons geloof tekort schiet (Heb. 4:2). Het is een vergissing om aan te nemen dat wat God ook maar wil, automatisch zal gebeuren. Wij spelen een rol in het ontvangen van God. Als Jezus, die geen beperkingen had, vanwege het ongelof van de mensen niet al de krachtige werken kon doen die Hij wenste te doen, dan moeten wij al helemaal rekening houden met het niveau van het geloof van de mensen die wij bedienen. Dit is de reden waarom Jezus zich afzonderde als hij bepaalde wonderen deed (zie opmerking 2 bij Lucas 8:51).

Vergelijk dit ook met Deuteronomium 7:17 waar de Heer de Israëlieten vertelde dat als zij in hun hart twijfelden, Hij niet Zijn beloften aan hen kon uitvoeren (Num. 33:53) om de volkeren uit het beloofde land te verdrijven.

<sup>5</sup> *En toen de Here haar zag, werd Hij met ontferming over haar bewogen en Hij zei tot haar: Ween niet.*

**Opmerking 2 bij Lucas 7:13:** Dit voorbeeld van de zoon van de weduwe die uit de dood werd opgewekt, wordt vaak gebruikt om aan te tonen dat Jezus veel wonderen deed door alleen Zijn geloof en zonder geloof van degene die het wonder ontving. Marcus 6:5-6 laat echter zien dat Jezus vanwege het ongelof van de mensen in zijn vaderstad geen enkele kracht kon doen (en niet dat Hij het niet wilde doen). Veel teksten tonen aan dat er geloof aanwezig moet zijn om van God te ontvangen (Marcus 11:23-24; Jac. 1:5-7). Wat voor geloof was dan in deze gebeurtenis aanwezig? Ten eerste reageerde de moeder van de jongen in geloof op Jezus. Dat deze vrouw Jezus toestond om de begrafenisstoet te onderbreken en haar te vertellen op te houden met huilen moet gezien worden als een positieve reactie. Deze mensen waren niet veel anders dan de rouwklagers bij begravingen in deze tijd. Als deze vrouw zich verzet had tegen de inmenging van Jezus, dan zou de menigte uit medelijden haar kant hebben gekozen, maar geen van dit soort reacties werd beschreven. Jezus had volledige controle.

Ten tweede kan niet bewezen worden dat iemand die dood is geen keuze heeft in wat er gebeurt. Vanuit ons gezichtspunt kan dat vanzelfsprekend zijn, maar de schriften vermelden dat niet. Als iemand ophoudt te bestaan, dan verlaat hij gewoon zijn lichaam. Deze persoon is dan nog steeds zeer levend (zie opmerking 14 bij Joh. 5:28). Veel mensen die uit de dood zijn opgewekt hebben verteld dat ze een keuze hadden of ze wel of niet weer in hun lichaam terug wilden gaan. Hoewel dit uitgangspunt niet door de Schrift bevestigd kan worden, kan het ook niet door de Schrift worden uitgesloten.

In ieder geval moest er een bepaalde mate van geloof aanwezig zijn geweest in ofwel de persoon die het wonder ontving, of in iemand die voorbede deed (in dit geval de moeder), om het met de rest van de Schrift te laten overeenkomen. Veel mensen zijn hun wonderen misgelopen omdat zij geen kracht in zich hadden werken (Ef. 3:20).

<sup>6</sup> Matt. 10:1 En Hij riep zijn twaalf discipelen tot Zich en gaf hun macht over onreine geesten om die uit te drijven en om alle ziekte en alle kwaal te genezen. Matt. 10: 7-8 Gaat en predikt en zegt: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Geneest zieken, wekt doden op, reinigt melaatsen, drijft boze geesten uit. Om niet hebt gij het ontvangen, geeft het om niet.

Marc. 16:17-18 Als tekenen zullen deze dingen de gelovigen volgen: in mijn naam zullen zij boze geesten uitdrijven, in nieuwe tongen zullen zij spreken, slangen zullen zij opnemen, en zelfs indien zij iets dodelijks drinken, zal het hun geen schade doen; op zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen genezen worden. Joh. 14:12 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, wie in Mij gelooft, de werken, die Ik doe, zal hij ook doen, en grotere nog dan deze, want Ik ga tot de Vader;

<sup>7</sup> 1 Kor. 4:19-20 maar spoedig zal ik tot u komen, zo de Here wil. Dan zal ik mij vergewissen, niet van het woord dier opgeblazen, maar van hun kracht. Want het Koninkrijk Gods bestaat niet in woorden, maar in

kracht.

<sup>8</sup> *En onmiddellijk stond hij voor hun ogen op, nam hetgeen, waar hij op gelegen had, mede en ging naar zijn huis, God verheerlijkende.*

**Opmerking 5 bij Lucas 5:25:** Deze genezing, zoals de meeste genezingen die Jezus deed, was onmiddellijk (Matt. 8:3; 20:34; Marc. 1:31; Luc. 8:44; 13:13; Joh. 5:9). Er zijn twee gevallen waar de genezing geleidelijk aan plaatsvond (Marc. 8:23-24; Luc. 17:12-14). Daarom geneest God soms geleidelijk aan. Maar in beide gevallen gebeurde de genezing echter binnen een uur. Hieruit kunnen we daarom opmaken dat het het beste van God is dat de genezingen onmiddellijk of bijna onmiddellijk zichtbaar zijn. Veel mensen ontvangen echter wel gedurende een langere tijdsperiode een geleidelijke genezing, maar dat komt door hun geloof (Matt. 9:29-30). Hoe lang iemand ook moet geloven, het is de moeite waard. Niemand zou zich ontmoedigd of veroordeeld moeten voelen als het een lange tijd duurt. Maar we zouden er ook niet tevreden mee moeten zijn om ziekte in onze lichamen langer te laten duren dan nodig is. Jezus is ons voorbeeld en we kunnen onmiddellijke genezing ontvangen (Joh. 14:12).

<sup>9</sup> *en zei tot hem: Ga heen, was u in het badwater Siloam, hetgeen vertaald wordt door: uitgezonden. Hij dan ging heen, wies zich en kwam ziende terug.*

**Opmerking 6 bij Joh. 9:7:** Er was een speciale reden waarom Jezus op de grond spuugde, klei maakte, daarmee de ogen van deze man zalfde, en hem daarna vertelde om naar het badwater Siloam te gaan om zich te wassen. Naar geloof moet gehandeld worden (Jac. 2:17-20).

In tegenstelling tot de meeste andere mensen die Jezus genas, kwam deze man niet uit zichzelf naar Jezus om genezing te vragen. Als hij dat had gedaan, dan zou dat een geweldige stap in geloof zijn geweest, in aanmerking nemend dat iedereen die openlijk geloofde dat Jezus de Christus was automatisch uit de Joodse synagoge gebannen kon worden (vers 22). Deze man had daarentegen geen stap in geloof naar Jezus als Genezer genomen. In plaats daarvan werd hij onder de aandacht van Jezus gebracht door Zijn discipelen. Jezus deed dit niet, zoals sommigen hebben geopperd, om anders te zijn, maar om deze man een gelegenheid te geven naar zijn geloof te handelen. Het badwater Siloam was bijna een kilometer verder dan waar Jezus deze blinde man ontmoette terwijl hij het tempelgebied verliet. Deze man had uit gène kunnen zwichten, het hele geval als iets dwaas afdoen, de klei van zijn ogen hebben geveegd en door kunnen gaan met bedelen. Het feit dat hij de opdracht van Jezus gehoorzaamde laat zien dat er geloof was in zijn hart. Jezus genas niet mensen zonder dat hij geloof van hen vroeg. Er moet altijd geloof aanwezig zijn, zowel bij degene die genezing toedient als bij degene die genezing ontvangt, of bij iemand die voorbede doet en voor iemand in de plaats gaat staan (zie opmerking 4 bij Joh. 5:8; opmerking 2 bij Lucas 7:13, en opmerking 2 bij Marcus 6:5).

<sup>10</sup> Jac. 2:22 Daaruit kunt gij zien, dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken, en dat dit geloof pas volkomen werd uit de werken.

<sup>11</sup> Ef. 2:8 Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God.

<sup>12</sup> Rom. 10:17 Zo is dan het geloof uit het horen, en het horen door het woord van Christus.

<sup>13</sup> *En ontzetting beving allen en zij verheerlijkten God, en werden met vrees vervuld, zeggende: Wij hebben heden ongelooflijke dingen gezien.*

**Opmerking 6 bij Lucas 5:26:** Iets waardoor God verheerlijkt wordt kan niet van de duivel zijn. Wonderen en genezing verheerlijken God (Luc. 18:43). Ziekte doet dat niet.

<sup>14</sup> *want zij waren bij de broden niet tot inzicht gekomen, maar hun hart was verhard.*

**Opmerking 10 bij Marcus 6:52:** Meestal denken we bij iemand met een verhard hart aan een persoon die op een verschrikkelijke manier tegen God rebelleert. Hoewel het waar is dat zo'n persoon ook inderdaad een verhard hart heeft, gaat het er in dit geval om dat de discipelen verharde harten hadden, omdat ze "innerlijk bovenmate ontsteld waren" (vers 51) en "verbijsterd waren" (vers 50) om Jezus op het water te zien lopen. Het woord "verhard" dat hier gebruikt wordt, betekent "gevoelloos, koppig of onbuigzaam, of ongevoelig voor". De discipelen haatten God niet, maar ze waren zo ontvankelijk geworden voor de natuurlijke wereld en de beperkingen daarvan, dat ze overweldigd werden toen ze Jezus deze wetten zagen overtreden. Daarom hadden ze een verhard hart (zie opmerking 3 bij Marcus 8:17).

We zien dus dat in dit geval een verhard hart betekent dat je gevoeliger bent voor, of meer gedomineerd wordt door het natuurlijke denken dan door het bovennatuurlijke denken. Als we deze Bijbelse definitie van een verhard hart gebruiken, dan hebben we allemaal gebieden waarin we verhard (of ongevoelig) zijn voor God (zie opmerking 3 bij Marcus 8:17 voor de kenmerken van een verhard hart).

Onze harten worden verhard (ongevoelig) als we op andere dingen letten dan op God en Zijn wegen (als we daarover nadenken, bestuderen, overpeinzen of mediteren). In dit geval dachten de discipelen niet aan zondige dingen zoals moord, overspel, diefstal, enz. Hun gedachten werden volkomen in beslag genomen door de storm en hoe ze hun leven konden redden. Ze waren echter bezig met de natuurlijke methoden van bevrijding. Ze hadden moeten denken aan een wonderbaarlijke bevrijding, omdat ze uit gehoorzaamheid aan het bevel van Jezus de zee waren opgegaan.

Als ze waren blijven denken aan het wonder dat ze even daarvoor Jezus hadden zien doen (de wonderbare spijziging), dan zouden ze niet zo verbaasd zijn geweest om te zien dat Jezus op het water naar hen toe liep. Tenslotte had Hij hen opgedragen om in het schip te gaan (zie opmerking 1 bij Matt. 14:22) en daarom was hij verantwoordelijk voor hen. Hij was ook maar een klein eindje van hen vandaan en Hij bevond zich in dezelfde storm, dus ze hadden kunnen weten dat Hij bekend was met hun situatie. Ze hadden kunnen verwachten dat Jezus zou komen om ze te redden, zelfs als Hij daarvoor op het water had moeten lopen. Want iemand die vijfduizend mannen van voedsel kon voorzien (vrouwen en kinderen nog niet eens meegerekend) met vijf broden en twee vissen en daarbij ook nog meer overhield toen Hij klaar was dan toen Hij begon, kon zeker ook wel op het water lopen.

Maar hun verharde harten verhinderde hen om de geestelijke waarheden te zien (Marcus 8:17-18 en zie opmerking 3 bij Marcus 8:17) en hield hen gedomineerd door slechts het natuurlijke denken, wat volkomen ontoereikend was om hun probleem op te lossen. Dit is de reden waarom tegenwoordig mensen die weten wat het Woord zegt, het nog steeds niet in hun leven zien werken. Ze zijn gevoeliger voor angst en twijfel dan voor de waarheden van het Woord van God, eenvoudigweg omdat ze meer hebben gedacht aan dingen die angst en twijfel met zich meebrengen.

We kunnen deze wetten over het verharden van onze hart nemen en ze op een positieve manier gebruiken. We kunnen eigenlijk onze harten verharden voor twijfel door het Woord van God te overdenken. Het is een denkbaar en bereikbaar doel om net zo gevoelig voor God en het geloof te worden als we voor satan en twijfel zijn geweest.

<sup>15</sup> *Maar Petrus stond met de elven op, en hij verhief zijn stem en sprak hen toe: Gij Joden en allen, die te Jeruzalem woonachtig zijt, dit zij u bekend en neemt mijn woorden ter ore.*

**Opmerking 1 bij Handelingen 2:14:** De gebeurtenissen op Pinksterdag geven ons een goed voorbeeld van het doel van de wonderbaarlijke manifestaties van Gods kracht of aanwezigheid. De opzienbarende manifestatie waarmee de komst van de Heilige Geest gepaard ging, was als een luidende klok om de aandacht van duizenden mensen naar de discipelen te trekken. Vervolgens legden de discipelen uit wat er aan de hand was en ze predikten Jezus aan de mensen. Het resultaat was dat ongeveer drieduizend mensen wedergeboren werden.

Tegenwoordig gaat het precies zo, dat wonderen nog steeds de aandacht van de mensen trekken naar diegenen die het wonder hebben ontvangen, en ze bieden een perfecte gelegenheid om te verkondigen dat Jezus degene is die wonderen in hun levens kan bewerken.

<sup>16</sup> Hand. 2:23 deze, naar de bepaalde raad en voorkennis van God uitgeleverd, hebt gij door de handen van wetteloze mensen aan het kruis genageld en gedood.

<sup>17</sup> 1 Tim. 1:15 Dit is een getrouw woord en alle aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren te behouden, onder welke ik een eerste plaats inneem.

<sup>18</sup> Hand. 4:12 En de behoudenis is in niemand anders, want er is ook onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij moeten behouden worden.

<sup>19</sup> Ef. 2:8 Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God.

<sup>20</sup> *En de Farizeeën en Sadduceeën kwamen tot Hem en vroegen, om Hem te verzoeken, dat Hij hun een teken uit de hemel zou tonen.*

**Opmerking 1 bij Matt. 16:1:** De Sadduceeën waren een Joodse partij (Hand. 5:17) van zowel politieke als religieuze aard. Ze zijn het best bekend vanwege hun rivaliteit met de populairdere partij (de Farizeeën), met wie ze van mening verschilden over verschillende leerstellige en politieke kwesties.

Ze verwierpen de mondelinge traditie die de Farizeeën tot een "berg" van een loodzwaar wettenstelsel hadden gemaakt en ze aanvaardden alleen de geschreven wet. In Handelingen 23:8 staat: "Want de Sadduceeën zeggen, dat er geen opstanding is, noch engel of geest". Van Flavius Josephus weten we dat de Sadduceeën geloofden dat de ziel met het lichaam vergaat (*Antiquitates Judaicae XVIII. 1.4 - Geschiedenis van de Joden*) en daarom in het hiernamaals geen straf of beloning kan ontvangen (*Bellum Judaicum II. 8.14*).

De belangrijkste vermelding van de Sadduceeën in de evangelieën gaat over hun gesprek met Jezus in Jeruzalem, waarbij ze probeerden Jezus in de val te lokken met een sluwe vraag over de opstanding (Matt.



22:23-33, Marc. 12:18-27; Luc. 20:27-38). Met Zijn antwoord beschuldigde Jezus hen ervan dat ze noch de Schriften, noch de kracht van God kenden (Matt. 22:29). Vervolgens ging Hij citeren uit de Pentateuch (de eerste vijf boeken van het Oude Testament), uit Exodus 3:6, om de leer van de opstanding te staven. De Sadduceeën werden verontrust en besloten actie te ondernemen (Joh. 11:47), omdat Jezus een bedreiging vormde voor hun zekerheid en positie (zoals de reiniging van de tempel; Marc. 11:15-18). Omdat ze geconfronteerd werden met Jezus en Zijn beweringen, waren ze in staat om zich te verenigen met hun vijanden van oudsher, de Farizeeën, met het doel zich van Jezus te ontdoen. Beide partijen werkten samen bij de arrestatie en terechtstelling door het Sanhedrin (Marc. 14:53; 15:1). Zie opmerking 3 bij Matteüs 3:7 voor aanvullende informatie over de Sadduceeën.

<sup>21</sup> Hand. 2:41 Zij dan, die zijn woord aanvaardden, lieten zich dopen en op die dag werden ongeveer drieduizend zielen toegevoegd.

<sup>22</sup> Marc. 14:66-68 En terwijl Petrus beneden in de hof was, kwam daar een der slavinnen van de hogepriester. En toen zij Petrus zag, terwijl hij zich warmde, keek zij hem aan en zei tot hem: Ook gij waart bij die Nazarener, bij Jezus! Maar hij loochende het en zei: Ik weet niet en begrijp niet, wat gij zegt. En hij ging naar buiten, naar het voorportaal.  
Luc. 22:56-57 En bij het licht van het vuur zag een slavin hem zitten en zij keek hem scherp aan en zei: Ook die was bij Hem! Maar hij loochende het en zei: Vrouw, ik ken Hem niet!

<sup>23</sup> Hand. 1:8 maar gij zult kracht ontvangen, wanneer de heilige Geest over u komt, en gij zult mijn getuigen zijn te Jeruzalem en in geheel Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde.

<sup>24</sup> Spr. 28:1 De goddeloze gaat op de vlucht, zonder dat iemand vervolgt, maar de rechtvaardige voelt zich veilig als een jonge leeuw.  
Fil. 1:28 zonder dat gij u in enig opzicht door de tegenstanders laat beangstigen. Hierin is voor hen een aanwijzing van hún verderf, doch van úw behoud, en dat van Godswege.

<sup>25</sup> 2 Tim. 3:5 die met een schijn van godsvrucht de kracht daarvan verloochend hebben; houd ook dezen op een afstand.

<sup>26</sup> *Doch zij gingen heen en predikten overal, terwijl de Here medewerkte en het woord bevestigde door de tekenen, die erop volgden.*

**Opmerking 2 bij Marcus 16:20:** De Heer bevestigde de prediking van Zijn Woord door wonderen. Als Jezus en de christenen uit de eerste eeuw het nodig hadden dat het woord dat ze predikten bevestigd werd met wonderen (Hebr. 2:4), dan hebben wij dat zeker nodig. Er is geen enkele Schriftplaats waarin staat dat de wonderbaarlijke tekenen beëindigd zijn.

In 1 Korintiërs 13:8 staat dat tongen zullen verstommen, maar in 1 Korintiërs 13:10 staat dat dit niet zal gebeuren totdat "het volmaakte is gekomen". Sommige mensen hebben gemeend dat het volmaakte waar hierover gesproken wordt, het Woord van God is dat nu compleet is. Omdat we nu de Bijbel hebben, zijn deze gaven daarom niet langer meer nodig. Maar de context van 1 Korintiërs 13:8 laat zien dat de Bijbel niet het volmaakte kan zijn waarover gesproken wordt. Op dezelfde tijd dat de tongen zullen verstommen, zal ook de kennis hebben afgedaan. In vers 12 staat dat we straks van aangezicht tot aangezicht zullen zien en ten volle zullen kennen zoals wijzelf gekend zijn als het volkomene is gekomen. Het volkomene is daarom onze verheerlijkte lichamen bij de tweede komst van Jezus. Dan zullen we ten volle kennen zoals wijzelf gekend zijn en dan hebben we het niet langer meer nodig om in tongen te spreken om ons over onze beperkingen van onze vleselijke gedachten heen te helpen. Tot die tijd is het de wil van God om het prediken van Zijn Woord met wonderen bij te staan.

<sup>27</sup> *En toen Hij dat bemerkte, zei Hij tot hen: Waarom spreekt gij erover, dat gij geen broden hebt? Verstaat gij nog niet en begrijpt gij niet? Hebt gij een verhard hart?*

**Opmerking 3 bij Marcus 8:17:** Nog maar een paar dagen eerder waren de discipelen van Jezus vanwege een verhard hart verbijsterd toen ze Jezus op het water naar zich toe zagen lopen (zie opmerking 10 bij Marcus 5:52). Hier onthult Jezus een aantal kenmerken van iemand met een verhard hart.

Ten eerste verhindert een verhard hart ons om geestelijke waarheden waar te nemen. Daarom is het zo dat, hoewel iedereen in een kerkdienst precies dezelfde boodschap hoort, sommigen zullen ontvangen en anderen niet. Het Woord is niet de variabele, maar de toestand van het hart (zie opmerking 2 bij Luc. 8:11). Een verhard hart houdt geestelijke waarneming tegen (voorbeelden: Ex. 7:10-13, 19-23; 8:8-15, 16-19, 31-32; 9:5-7, 10-12, 22-35; 10:13-20, 21-27; 11:10; 14:3-4).

Ten tweede verhindert een verhard hart ons om de geestelijke waarheden te verstaan (1 Kor. 2:14). Als iemand Gods Woord niet verstaat, dan ondervindt satan geen enkele tegenstand als hij komt om het woord

te stelen (Matt. 13:19, zie opmerking 3 bij Luc. 8:12).

Ten derde verhindert een verhard hart ons om ons teksten te binnen te brengen. Hiermee is niet gezegd dat we ons geen feiten of Schriftplaatsen kunnen herinneren, omdat, zoals in Marcus 8:19-20 staat, deze discipelen zich wel de feiten van de twee wonderbare spijzigingen konden herinneren, maar ze waren de geestelijke lessen die ze hadden kunnen leren vergeten. Op dezelfde manier kunnen mensen teksten citeren of ze kunnen zich herinneren waar een preek over ging, maar ze kunnen het geestelijke leven dat erin zit niet waarnemen of ze kunnen niet vasthouden wat ze hebben waargenomen wegens een verhard hart. In Job 39:16-20 spreekt God over de struisvogel die verhard is jegens haar jongeren en Hij vergelijkt dat met het ontnemen van wijsheid. Een verhard hart jegens God brengt geestelijke achteruitgang voort.

<sup>28</sup> 3 Joh. 9 Ik heb aan de gemeente een en ander geschreven; maar Diotrefes, die onder hen de eerste tracht te zijn, ontvangt ons niet.

<sup>29</sup> 1 Tim. 3:6 Hij mag niet een pas bekeerde zijn, opdat hij niet door opgeblazenheid in het oordeel des duivels valle.

<sup>30</sup> 1 Petr. 2:13 Onderwerpt u aan alle menselijke instellingen, om des Heren wil: hetzij aan de keizer, als opperheer, 14 hetzij aan stadhouders, als door hem gezonden tot bestraffing van boosdoeners, maar tot lof van wie goed doen. 15 Want zó is het de wil van God, dat gij door goed te doen de mond snoert aan de onwetendheid van de onverstandige mensen, 16 als vrijen en niet als mannen, die de vrijheid misbruiken tot dekmantel voor hun kwaadwilligheid, maar als dienaren Gods. 17 Eert allen, hebt de broederschap lief, vreest God, eert de keizer.

<sup>31</sup> 2 Kor. 4:18 daar wij niet zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig.

<sup>32</sup> *Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen.*

**Opmerking 7 bij Matt. 5:10:** Vervolging is een onvermijdelijk onderdeel van het Christelijke leven (Joh. 15:18-20; Fil. 1:29-30). De enige christenen die niet onder vervolging lijden zijn diegenen die niet een godvruchtig leven leiden (2 Tim. 3:12). Vervolging komt van satan en is bedoeld om in onze levens Gods Woord te ontwortelen (Marc. 4:16-17) door onze ogen van Jezus af te halen (Heb. 12:1-3), waardoor we in ruzie en wanhoop vervallen (Jac. 3:16).

Er zijn veel vormen van vervolging. Gevaar voor je leven vanwege je geloof in Jezus is één manier waarop je vervolgd kunt worden, maar deze is niet het schadelijkst. De geschiedenis heeft ons laten zien dat in tijden van vervolging de gemeente altijd is opgebloeid met een toenemend aantal gelovigen en geestdrift. Tijdens intensieve, levensbedreigende vervolging gaan mensen hun prioriteiten op de juiste plaats zetten en neemt de Heer Zijn rechtmatige plaats in. Dit werkt altijd voor ons bestwil, hoe onze uiterlijke omstandigheden ook mogen zijn.

Een veel dodelijker vorm van vervolging is als mensen kwaad van je spreken of niet meer met je willen omgaan, zoals Jezus hier in de verzen 11 en 12 noemt. Het is dodelijker, omdat het subtieler is. Menigeen die nooit direct de Heer zou verloochenen vervalst in zelfmedelijden of strijd omdat iemand hem bekritiseert. Hierdoor wordt je net zo ineffectief gemaakt als door een negatieve reactie als je leven wordt bedreigd.

Het helpt om te herkennen dat jij niet degene bent die vervolgd wordt, maar veeleer Christus in jou (Hand. 9:4). Je hebt dan in feite gemeenschap aan Zijn lijden (Fil. 3:10) en je zult delen in Zijn verheerlijking (Rom. 8:17-18; 2 Tim. 2:11-12; Heb. 11:26). Als je dit in gedachten houdt, kun je eigenlijk bij vervolging juichen en opspringen van vreugde (Luc. 6:22-23; Hand. 5:41).

<sup>33</sup> *En evenzo zijn, die op steenachtige plaatsen gezaaid worden, degenen, die, zodra zij het woord horen, het terstond met blijdschap aannemen.*

**Opmerking 5 bij Marc. 4:16:** Het tweede type persoon dat Jezus beschrijft is iemand die het Woord inderdaad ontvangt, zelfs met grote vreugde, maar zijn toewijding aan het Woord is oppervlakkig. Net zoals een plant een sterk wortelstelsel moet vormen om zijn groei te onderhouden, moeten wij geworteld en gegrond in Gods Woord worden (Ef. 3:17; Kol. 1:23; 2:7). Teveel aandacht voor zichtbare groei zal ons ongeduldig maken en ervoor zorgen dat we onszelf niet de tijd geven om stevig gevestigd te worden in de waarheden van Gods Woord. Dit zal altijd onvruchtbaarheid tot gevolg hebben.

Een zaad dat in een ondiep laagje aarde wordt geplant zal sneller ontkiemen en groeien dan een zaad dat in diepe aarde wordt geplant. Het zaad in de diepe aarde zal eerst al zijn energie op de wortels richten, terwijl het zaad in de ondiepe laag aarde geen andere keuze heeft dan zijn inspanningen te richten op de groei van de plant boven de grond. Het lijkt er een poosje op dat de plant in ondiepe aarde het andere zaad ver vooruit is, maar dat zal niet zo blijven. Deze plant zal snel verpieteren en doodgaan, terwijl het zaad dat wortels heeft aangelegd zal groeien en vrucht voortbrengen.

Evenzo kunnen sommige christenen opgewonden raken over de beloften van Gods Woord, maar ze maken de vergissing om niet stevig gevestigd te worden in die waarheden voordat ze ermee aan de haal gaan. Dit type persoon zal bij verdrukking wegwijnen. We kunnen niet leven van de toewijding aan het Woord van iemand anders, we moeten zelf wortels hebben (vers 17).

Merk op dat verdrukkingen, vervolgingen en beproevingen instrumenten van de duivel zijn en gebruikt worden om te verhinderen dat Gods Woord vrucht draagt in onze levens. Het zijn geen goede dingen die God op onze weg brengt om ons op te voeden. Het zijn instrumenten van satan. Deze dingen zijn bedoeld om onze aandacht van Gods Woord af te halen en daardoor te verhinderen dat het Woord in ons gaat wortelen. Het is als de hardloper die al zijn tijd op de tribune doorbrengt om met de toeschouwers te redetwisten over de manier waarop hij de race moet lopen. Hij mag dan misschien de discussie winnen, maar hij zal de race verliezen. We moeten ons door niets laten afleiden om dag en nacht het Woord van God te overpeinzen, want dan zullen we voorspoedig zijn op al onze wegen (Joz. 1:8). Als we consequent Gods Woord in ieder gebied van ons leven op de eerste plaats stellen, dan zul je dat Woord zodanig in je laten wortelen dat niets het er meer uit kan halen.

<sup>34</sup> In de Nederlandse vertalingen staat in Handelingen 4:26 het woord "Gezalfde"; in de King Jamesvertaling staat "Christus": "*The kings of the earth stood up, and the rulers were gathered together against the Lord, and against his Christ*", terwijl in de KJV in Psalm 2:2 "anointed" staat: "*The kings of the earth set themselves, and the rulers take counsel together, against the LORD, and against his anointed.*"

<sup>35</sup> Ps. 2:2 De koningen der aarde scharen zich in slagorde en de machthebbers spannen samen tegen de HERE en zijn gezalfde.

<sup>36</sup> *Simon Petrus antwoordde en zei: Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God!*

**Opmerking 2 bij Matt. 16:16:** Het woord "Christus" komt van het Griekse woord "Christos" en heeft dezelfde betekenis als het Oud-testamentische Hebreeuwse woord "Messias", wat "gezalfde" betekent. Daarom kunnen de woorden "Messias" en "Christus" onderling worden uitgewisseld (Joh. 1:14; 4:25). In het Nieuwe Testament wordt het woord "Christus" gebruikt om "de gezalfde van God" aan te duiden. Het wordt 60 keer gebruikt in de evangeliën en 494 keer in de brieven, in totaal 554 keer in het Nieuwe Testament, en elke keer wordt naar Jezus verwezen. In Joh. 17:3 paste Jezus deze titel op Zichzelf toe. Verder komt in het Nieuwe Testament het bezittelijk voornaamwoord "van Christus" 16 keer voor, "valse Christus" 2 keer en "antichrist" 5 keer.

Omdat het woord "Christus" "gezalfde" betekent, hebben sommige geleerden betwist dat Jezus niet de Christus was totdat Hij door Johannes de Doper werd gedoopt. Ze concluderen daarom dat de term "Christus" niet kon verwijzen naar de Godheid van Jezus. De engelen verkondigden echter aan de herders de geboorte van "Christus, de Here" (Luc. 2:11). In Lucas 2:26 staat eveneens dat Simeon "de Christus des Heren" zag toen Jezus 40 dagen na Zijn geboorte in de tempel werd opgedragen. Jezus was bij Zijn geboorte Christus.

De term "Christus" is in het Nieuwe Testament veelvuldig uitwisselbaar met de term "Zoon van God". Voorbeelden hiervan zijn: Matteüs 25:53; Marcus 14:14-61 ("Zoon van de Gezegende"); Johannes 6:69; 11:27; 20:31; Handelingen 8:37; 9:20; 2 Korintiërs 1:19; Galaten 2:20; en 2 Johannes 3 ("Zoon van de Vader"). Zoals al is opgemerkt (zie opmerking 5 bij Marcus 1:1), verwijzen de termen "Zoon van God" en "Christus" altijd naar de Godheid van Jezus.

Tijdens de schijnrechtstelling van Jezus voordat Hij gekruisigd werd (Matt. 26:63-66; Marc. 14:61-64) werd Hem gevraagd of Hij de Christus was. Toen Hij met "Ik ben het" antwoordde, scheurde de hogepriester zijn kleren en zei hij dat het godslastering was (wat betekent dat Jezus de Godheid voor Zichzelf had opgeëist) en veroordeelde Hem tot de dood. In het licht van 2 Johannes 7-11 gezien moet de term "Christus" meer betekenen dan alleen maar de menselijkheid van Jezus.

Petrus verklaarde hier dat Jezus God was, net zo zeker als Tomas dat deed na de opstanding van Jezus toen hij tegen Jezus zei "mijn Heer en mijn God" (Joh. 20:28). Jezus accepteerde niet alleen de verklaring van Petrus, maar Hij zegende Petrus om wat hij gezegd had (Matt. 16:17).

<sup>37</sup> Hand. 5:12 En door de handen der apostelen geschiedden vele tekenen en wonderen onder het volk; en zij waren allen eendrachtig bijeen in de zuilengang van Salomo.

Hand. 5:14 En des te meer werden er toegevoegd, die de Here geloofden, tal van mannen zowel als vrouwen.

<sup>38</sup> Hand. 2:4 en zij werden allen vervuld met de heilige Geest en begonnen met andere tongen te spreken, zoals de Geest het hun gaf uit te spreken.

<sup>39</sup> Joh. 14:16 En Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven om tot in eeuwigheid bij u te zijn.

<sup>40</sup> Rom. 12:2 En wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken, opdat gij moogt erkennen wat de wil van God is, het goede, welgevallige en volkomene.

<sup>41</sup> Hand. 9:26-27 En te Jeruzalem aangekomen, trachtte hij zich bij de discipelen te voegen, maar allen schuwden hem, daar zij niet konden geloven, dat hij een discipel was. Maar Barnabas trok zich zijner aan en bracht hem bij de apostelen en verhaalde hun, hoe hij onderweg de Here had gezien, en dat deze tot hem gesproken had, en hoe hij te Damascus vrijmoedig was opgetreden in de naam van Jezus.

<sup>42</sup> Hand. 11:20 Doch er waren onder hen enige Cyprische en Cyreense mannen, die, te Antiochië gekomen, ook tot de Grieken spraken en hun de Here Jezus predikten. 21 En de hand des Heren was met hen, en een groot aantal kwam tot het geloof en bekeerde zich tot de Here. 22 En het bericht daarvan kwam de gemeente van Jeruzalem ter ore en zij vaardigden Barnabas af naar Antiochië. 23 Toen deze aankwam en de genade Gods zag, verheugde hij zich en wekte allen op om naar het voornemen van hun hart de Here trouw te blijven; 24 want hij was een goed man, vol van de heilige Geest en van geloof. En een brede schare werd de Here toegevoegd.

<sup>43</sup> Gal. 2:1 Daarna ging ik na verloop van veertien jaar weder naar Jeruzalem met Barnabas en nam ook Titus mede.

<sup>44</sup> Hand. 11:29-30 En de discipelen besloten, dat elk van hen naar draagkracht iets zenden zou tot ondersteuning van de broeders, die in Judea woonden; dit deden zij ook en zij zonden het aan de oudsten door de hand van Barnabas en Saulus.

<sup>45</sup> Hand. 13:1 Nu waren er te Antiochië in de gemeente aldaar profeten en leraars, namelijk: Barnabas, Simeon, genaamd Niger, Lucius van Cyrene, Manaën, de zoogbroeder van Herodes, de viervorst, en Saulus. 2 En terwijl zij vastten bij de dienst des Heren, zei de heilige Geest: Zondert Mij nu Barnabas en Saulus af voor het werk, waartoe Ik hen geroepen heb. 3 Toen vastten en baden zij, en legden hun de handen op en lieten hen gaan.

<sup>46</sup> Hand. 15:1-2 En sommigen, uit Judea gekomen, leerden de broeders: Indien gij u niet besnijden laat naar het gebruik van Mozes, kunt gij niet behouden worden. En toen er van de zijde van Paulus en Barnabas geen gering verzet en tegenspraak tegen hen ontstond, droegen zij Paulus en Barnabas en nog enigen van hen op zich tot de apostelen en oudsten te Jeruzalem te begeven naar aanleiding van dit geschil.

<sup>47</sup> Hand. 15:12 En de gehele vergadering werd stil en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen wat al tekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

<sup>48</sup> Hand. 15:30 Toen men afscheid van hen genomen had, kwamen zij te Antiochië aan, riepen de vergadering bijeen en legden de brief over.

<sup>49</sup> Hand. 15:35 En Paulus en Barnabas bleven te Antiochië en leerden en verkondigden met vele anderen het woord des Heren.

<sup>50</sup> Hand. 15:36 Maar na enige dagen zei Paulus tot Barnabas: Laten wij toch terugkeren tot onze broeders in iedere stad, waar wij het woord des Heren verkondigd hebben, om te zien, hoe het hun gaat.

<sup>51</sup> 1 Kor. 9:6 Of hebben alleen ik en Barnabas geen bevoegdheid om vrij te blijven van handenarbeid? Kol. 4:10 Aristarchus, mijn medegevangene, laat u groeten, en Marcus, de neef van Barnabas – over hem hebt gij opdracht gekregen; ontvangt hem, indien hij bij u mocht komen.

<sup>52</sup> Gal. 2:13 En [ook] de overige Joden huichelden met hem mede, zodat zelfs Barnabas zich liet medeslepen door hun huichelarij.

<sup>53</sup> Num. 18:20 En de HERE zei tot Aäron: In hun land zult gij geen erfdeel hebben en een stuk land zal u onder hen niet ten deel vallen; Ik ben uw deel en uw erfdeel onder de Israëlieten. 21 Wat nu de Levieten betreft, zie, Ik geef hun alle tienden in Israël als erfdeel, een vergoeding voor de dienst die zij verrichten, de dienst van de tent der samenkomst. 22 De Israëlieten namelijk zullen niet meer tot de tent der samenkomst naderen, zodat zij zonde op zich laden en sterven; 23 de Levieten echter zullen de dienst van de tent der samenkomst verrichten en zij zullen hun ongerechtigheid dragen, een altoosduurende inzetting voor uw

nageslacht, en in het midden der Israëlieten zullen zij geen erfdeel verkrijgen; 24 want aan de Levieten geef Ik als erfdeel de tiende, die de Israëlieten de HERE als heffing brengen; daarom heb Ik van hen gezegd: In het midden der Israëlieten zullen zij geen erfdeel verkrijgen.

<sup>54</sup> Jer. 32:6-7 Jeremia dan zei: Het woord des HEREN kwam tot mij: Zie, Chanamel, de zoon van uw oom Sallum, komt tot u met het voorstel: Koop gij mijn akker die in Anatot ligt, want gij hebt het recht van lossing tot de koop.